

Bidrag och lån när du vill plugga

Berättelse

I Sverige är det vanligt att man studerar, även som vuxen. Många byter yrke mitt i livet, eller läser klart en utbildning de inte hann med tidigare. Men hur ska man klara hyra, mat och räkningar samtidigt som man studerar? För det finns en särskild lösning som kallas studiemedel, och den sköts av en myndighet som heter CSN.

CSN står för Centrala studiestödsnämnden. Det är en statlig myndighet med huvudkontor i Sundsvall. CSN:s uppgift är att ge ekonomiskt stöd till människor som studerar. Det moderna systemet med studiemedel infördes redan 1965, och myndigheten fick sitt nuvarande namn 1974.

Studiemedel består av två delar. Den ena delen är ett **bidrag**. Bidraget är skattefritt, och det viktigaste är att du inte behöver betala tillbaka det. Den andra delen är ett **studielån**. Lånet betalar du tillbaka senare, lite i taget under flera år, och på lånet finns en ränta. För år 2026 är räntan 2,135 procent. Du behöver inte ta hela lånet om du inte vill – många väljer att låna mindre.

Hur mycket pengar handlar det om? Beloppen ändras varje år, så du måste alltid kontrollera de aktuella siffrorna på csn.se. För 2026 är fullt studiemedel vid heltidsstudier 13 592 kronor för en period på fyra veckor. Av detta är 4 148 kronor bidrag och 9 444 kronor lån.

En fördel med systemet är att även vuxna kan få studiemedel. Du kan ha rätt till bidragsdelen till och med det år du fyller 60. Rätten att låna pengar minskar däremot gradvis från och med det år du fyller 51. För att studera på komvux, folkhögskola eller gymnasial nivå behöver du oftast vara minst 20 år. För högskola och universitet finns det ingen nedre åldersgräns.

En sak är viktig att veta för dig som läser SFI: själva SFI-kursen är gratis, men den ger i regel inte rätt till studiemedel. Studiemedel blir mer aktuellt om du går vidare till komvux, folkhögskola eller högskola. Eftersom reglerna är olika för olika personer ska du alltid fråga CSN vad som gäller just i ditt fall.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
yrke	det arbete man har lärt sig och jobbar med
räkning	ett papper som visar hur mycket du ska betala
studiemedel	pengar man kan få av CSN för att kunna studera
myndighet	en statlig organisation med ett bestämt uppdrag
statlig	som hör till staten
infördes	började gälla; startades
skattefritt	pengar man inte betalar skatt på

ORD	FÖRKLARING
ränta	den extra summa man betalar för att låna pengar
heltidsstudier	när man studerar på full tid, som ett heltidsjobb
åldersgräns	en regel om hur gammal man måste vara
aktuell	som gäller just nu

Läsförståelsefrågor

1. Vad är CSN för något?
 1. En bank som alla i Sverige måste använda.
 2. En statlig myndighet som ger ekonomiskt stöd till människor som studerar.
 3. En skola för vuxna i Sundsvall.
2. Vad är skillnaden mellan de två delarna i studiemedlet?
 1. Bidraget betalar man tillbaka, men lånet är gratis.
 2. Bidraget behöver man inte betala tillbaka, men lånet betalar man tillbaka senare.
 3. Båda delarna måste betalas tillbaka direkt.
3. Vad säger texten om beloppen för studiemedel?
 1. De är alltid exakt likadana varje år.
 2. De ändras varje år, så man måste kontrollera de aktuella siffrorna.
 3. Ingen vet hur mycket pengar man kan få.
4. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. CSN har sitt huvudkontor i Sundsvall.
 2. Man måste alltid ta hela lånet.
 3. Det finns en ränta på studielånet.
5. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Man kan ha rätt till bidragsdelen till och med det år man fyller 60.
 2. SFI-kursen ger alltid rätt till studiemedel.
 3. På högskola finns det ingen nedre åldersgräns.
6. Varför säger texten att du alltid ska kontrollera de aktuella siffrorna på csn.se? Svara med egna ord.
7. Texten säger att SFI-kursen är gratis men "i regel inte" ger rätt till studiemedel. Varför tror du att texten skriver "i regel" och inte "aldrig"?
8. Varför kan systemet med studiemedel vara viktigt för en vuxen som vill byta yrke? Svara med stöd i texten.

Diskussionsfrågor

- Finns det något liknande CSN i ditt land? Hur får man hjälp att studera där?
- Texten säger att man kan studera och få stöd även som vuxen. Vad finns det för fördelar med att kunna byta yrke senare i livet?
- Är det bra eller dåligt att låna pengar för att studera? Tänk på både fördelar och nackdelar.

- **Skriv (5 meningar):** Beskriv en utbildning eller ett yrke du skulle vilja satsa på i Sverige. Vad behöver du göra för att komma dit, och hur skulle du klara dig ekonomiskt under tiden?